11.5.2026

Eduskunnan työelämä- ja tasa-arvovaliokunnalle

Viite: Julkisen talouden suunnitelma 2027-2030, VNS 3/2026 vp

Valtiovarainministeriön lisäselvitys

Työelämä- ja tasa-arvovaliokunnan julkisen talouden suunnitelmaa 2027-2030 (VNS 3/2026 vp) koskeneessa kuulemisessa 6.5.2026 esitettiin eräitä kysymyksiä, joihin luvattiin vastata kirjallisesti.

Valtiovarainministeriö toteaa kirjallisena lisäselvityksenään seuraavaa.

Kotitalousvähennyksen voimaantulo

Kehysriihessä päätetyn kotitalousvähennyksen enimmäismäärän ja prosentin korotus tulee voimaan takautuvasti 1.1.2026 alkaen.

Työttömyys- ja työllisyyslukujen käyttö

Valtiovarainministeriö käyttää kaikkia julkisia lähteitä seuratessaan talouden kehitystä ja laatiessaan talousennusteita.

Työmarkkinoiden seuraamiseen ja ennustamiseen käytetään tietoja, joita laatii ja julkaisee mm. Tilastokeskus, TEM, KEHA, Fiva, ETK, Ilmarinen, Kela, Verohallinto, Tulorekisteri.

Valtiovarainministeriö
Snellmaninkatu 1 A, Helsinki
PL 28, 00023 Valtioneuvosto

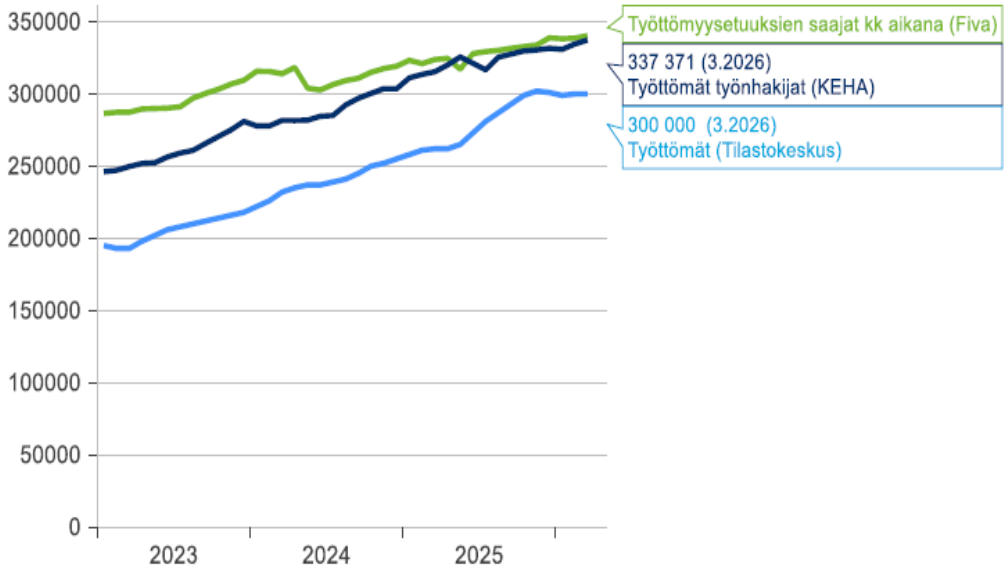
puh. 0295 16001 (vaihde)
kirjaamo.vm@gov.fi
www.vm.fi
Y-tunnus 0245439-9

Finansministeriet
Snellmansgatan 1 A, Helsingfors
PB 28, 00023 Statsrådet

tfn 0295 16001 (växel)
registratorskontoret.fm@gov.fi
www.finansministeriet.fi
FO-nummer 0245439-9

Esimerkki seurannasta:

Kuvio 9: Työttömyysaste työvoimatutkimuksen mukaan ja työttömien työnhakijoiden osuus työvoimasta työnvälitystilastosta laskettuna, kausitasoitettu

Lähde: Statistics Finland, Labor Force Survey, TEM, Macrobond, Account in-house (12.2025)

Lähde: TEM

Valtiovarainministeriö julkaisee työmarkkinaennusteessaan työllisten ja työttömien lukumäärän Tilastokeskuksen työvoimatutkimuksen mukaisena, sillä se on vakiintunut markkinoilla käytettävä tietolähde. Muutkin kotimaiset ja ulkomaiset työmarkkinaennusteita laativat organisaatiot käyttävät samaa lähdettä, joten ennusteita on helppo vertailla.

Valtiovarainministeriö käyttää julkisen talouden menoennusteessaan mm. työllisten lukumäärää, työttömien lukumäärää, työttömiksi työnhakijoiksi rekisteröityneiden lukumäärää sekä kokoaikaisten lomautettujen lukumäärää.

Tasa-arvo alueiden näkökulmasta, ml. Itä-Suomi ja erityistalousalueet

Hallitus linjasi kehysriihen yhteydessä useista itäistä Suomea koskevista toimenpiteistä.

Erityistalousalueista hallitus linjasi seuraavaa:

Syvä rakennemuutos itärajan maakunnissa ja alueiden kehityksen eriytyminen vaativat uusia keinoja parantaa alueiden kilpailukykyä ja kasvun mahdollisuuksia. Erityistalousalueet ovat monissa EU-maissa vakiintunut ja vaikuttavaksi osoittautunut toimintamalli, jossa tavoitteena on houkutella ennen kaikkea kansainvälisiä investointeja ja tukea elinkeinorakenteen uudistumista, kasvua ja työllisyyttä alueilla, joissa siihen on erityinen tarve ja perusteet. Myös OECD ja EU:n komissio ovat omissa raporteissaan suositelleet Suomelle

erityistalousalueiden perustamista juuri EU:n itärajan alueille. Erityisedustaja Harri Broman on esittänyt erityistalousaluekokeilun kohdistamista Imatran seudulle (sis. Imatra, Rautjärvi, Ruokolahti, Parikkala) ja Kajaanin datakeskusekosysteemin ympärille.

Osana hallitusohjelman mukaista Itäisen Suomen ohjelman toimeenpanoa hallitus ryhtyy valmistelemaan määräaikaisen kokeilulainsäädäntöhankkeen käynnistämistä koskien erityistalousalueita. Lopullinen päätös mahdollisista kokeilualueista ja alueilla käytettävistä tukitoimista sekä kannustimista tehdään osana käynnistettävää säädösvalmisteluhanketta.

Erityistalousalueisiin liittyvä jatkovalmistelu on käynnistymässä poikkihallinnollisena yhteistyönä.

Hallitus linjasi lisäksi kehysriihen yhteydessä, että Itäisen Suomen ja Pohjoisen Suomen ohjelmien alueille perustetaan valtion, paikallisten toimijoiden sekä Finngridin yhteiset työryhmät, joiden tehtävänä on tuoda keskeiset julkisen ja yksityisen sektorin toimijat yhteen ylläpitämään yhteistä tilannekuvaa sähkön tulevasta kysynnästä ja tuotannosta alueilla.

Hallitus linjasi edelleen kehysriihessä, että hallitus selvittää toimenpiteitä talousalueen merituulivoiman kiinteistöverotuottojen osittaiseksi hyödyntämiseksi sellaisilla alueilla, joilla tuulivoimaa ei voida tällä hetkellä rakentaa maanpuolustuksellisista syistä. Jatkovalmistelussa selvitetään myös kuntien verotuottomenetykset puolustusvoimien vaatimusten vuoksi.

Kehysriihen yhteydessä tehtiin Itä-Suomen alueen osalta seuraavat päätökset liikennehankkeista:

Karjalan radan valtuutta korotetaan yhteensä 59 miljoonalla eurolla ja vastaava määräraha kohdistuu vuosille 2026–2029.

Valtatie 23 parantamiseen välillä Rantala–Lajunlahti (Heinävesi) osoitetaan 4,8 miljoonan euron määräraha vuodelle 2027.

Valtatie 13 parantamiseen välillä Savitaipale-Lemi osoitetaan 14,5 miljoonan euron valtuus ja vastaava määräraha kohdistuu vuosille 2027-2028.

Valtatie 9 liittymäjärjestelyyn Suonenjoen keskustan kohdalla osoitetaan 7,3 miljoonan euron määräraha vuodelle 2027.

Valtatie 6 parantamiseen Tolosenmäen kohdalla Kiteellä osoitetaan 5,2 miljoonan euron määräraha vuodelle 2026.

Valtatie 9 parantamiseen Ylämyllyn kohdalla osoitetaan 49 miljoonan euron valtuus.

Maantien 506 parantamiseen Karjalankadun liittymässä Juuassa osoitetaan 1 miljoonan euron määräraha vuodelle 2027.

Julkisen talouden suunnitelmaan sisältyy lisäksi 5 miljoonaa euroa vuodelle 2030 Itä-Suomen alueen kehittämishankkeisiin ja investointeihin.

Armi Liinamaa
Budjettineuvos
Valtiovarainministeriö, budjettiosasto